

1. Müharibənin müqəddərətinin həllində zamanın da danılmaz rolu var. 30 il insan üçün çox görünür. Amma ölkənin tarixi kiminsə ömür möhələti qədər deyil, əbədiyyətin bir parçasıdır. Və ötən illəri ermənilər bize "ömürlük itki" kimi sinyirdilər. Yəni 'belə galib, belə də gedəcək'. Biz isə Azərbaycanın tarixini "30 il" kimi yox, əbədiyyətin bir parçası kimi dərk edirik. Ermənistən bunu hesablaya bilmədi.

2. Qabriel Tard "Təqlid nəzəriyəsi" kitabında yazar ki, Florensiya ilə Syenna vuruşanda onlar eyni arabaları da döyük meydana çıxarırdılar. Döyüşdən sonra məğlub tərəf elə bildir ki, qaliblərin uğurunun səbəbi hemin arabaların azlığıdır. Çünkü məğlublar qalibləri təqlid etməye meyllidirlər. Amma sonradan anladılar ki, hemin arabalar onsuz da zəif olan orduya daha da mane olan amildir, döyük zamanı ələ-ayağa dolaşmadan başqa heç nəyə yaramırlar. Yəni biz ermənilərə döyüşdə məğlub olanda (mühəribəni uduzmadıq) onların yanlışlıqları da bize güc kimi sırrındır. Biz də I Qarabağ savaşında torpaqlarımızı müvəqqəti itirəndən sonra bəzi anti-azerbaycan düşüncəli qüvvələr təlqin edirdilər ki, guya ermənilərin ifrat millətçiliyi, həyasızlığı, qondarma ideyalarla yaşamağı "yüksek vətənpərvərlik"dir. Amma dünənəcən "örnek vətənpərvərlik" kimi sırrı-

nan erməni həyasızlığı, yersiz ərazi ideyaları dünyaya çox bayağı, düşük, bezdirici göründü. Ermenilər həyasızlığı dövlət siyasetinə çevirməkdə də sehv etdilər.

3. Rolf Dobelli 'Məntiqli düşünmə sənəti' kitabında "Geriyə qaytınmayan xərclərlə bağlı yanlış davranış" adlı yazısında maraqlı bir fikri qeyd edir ki: "Vietnam mühəribəsində döyüklerin uzadılmasının əsas səbəblərindən biri də bu iddi və Ame-

rika aşağıdakı fikri səsləndirmişdi: "Biz mühəribə meydanında nə qədar əsgər qurban verdik, indi mühəribəni saxlamaq böyük yanlışlıq olar". Ermənistən düşünür ki, onlar 30 ildir bizim torpaqlarımızı işgal ediblər bundan sonra çıxmışları itirilmiş illər, enerji, investisiya deməkdir. Fəqət anlımlılar ki, vaxtında mühəribədən meydanından çəkilib rədd olmalan onlar üçün ən uğurlu seçimidir. Çünkü gora aparan yolda

uğursuzluqdan geri çəkilmək, vaxtında dayanmaq ən optimal variantdır. İndi bu yoldan çəkinməyə can çəkən, uçuruma yuvarlandıığı görə-görə həyəsizliyindən qalmayan bu xalqı və mənəsiz dövləti hansı əsasla normal şüura malik hesab etmək olar?

4. Dirlərin xarakterinə baxanda görürsən ki, dinlər həm də ərazisində yarandığı ölkənin mənəvi problemlərinə cavab kimi yaranıb. Mühəribə də belədir. Erməni dövləti son illərdə lap azığınaşdı, "Qarabağ Ermənistandır" dedi, Şuşa şəhərində qondarma "ölkə"nin "prezidentinin" and içmə mərasımı keçirdi. Beləcə vicdanlarında daima var olan mənəvi problemləri daha da dərinləndirdilər. Və bu gün mühəribədə Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpə etməklə yanaşı, sanki dini temsils edir, yəni azıñlaşmış haqsızları, işgalçıları islah etmək missiyasını üzərinə götürüb. Ali Baş Komandanımız demişkən: "Biz onlara yerlərini göstəririk". Ermənilərse siyasi və mənəvi baxımdan qudurduqlarını anlamırdılar.

5. Ermənilər vətənpərvərliyi "da-ha çox yalan yaymaq" kimi başa düşür. Məsələn, dönyanın müxtəlif ölkələrində keçirilən kitab sərgilərində Qarabağın Ermənistana "aid ol-

ması" ilə bağlı əsassız, mənəsiz, yalanlılar dolu kitablannı gətirirdilər. Biz də həmin kitablann sərgidən çıxarılmasına nail olurdum. Yaxud qondarma xəritələrində Qarabağ Ermənistən hissəsi kimi göstərirdilər. Bu azmiş kimi həmin xəritələri nümayişkarana şəkildə sərgi salonlarından asdırıldılar. Sərgi rəhbərliyinə şikayət edib həmin qondarma xəritəni salondan çıxardırdıq. Baxın, bizləri bu cür problemlərlə məşğul edirdilər. Bu nümunələr manim şair kimi gördüyü məqamlardır, gör siyasi arenalarda hansı bataqlıqlara bulaşmağı özlərinə rəva görürər? Əslində, ermənilərin namərd metodları ilə mübarizə bizim əsl vətənpərvərliyimizin gücünü qismən azaldırdı. Çünkü mübarizə daha ciddi, daha tutarlı müstəvildərə aparılmalıdır. Çünkü Azərbaycan xalqı və dövləti ancaq mərd və haqq mübarizəsinə mübarizə sayır. İndi həmin mənəsiz kitablar da, xəritələr də tarixin zibilliyinə tolazlanmadımı? Tolazlandı. President İlham Əliyevin dediyi kimi "cə-hənnəmə getdi". Haqq Savaşımız zamanı daha aydın göründü ki, bütün mənəsiz vurmuxmalan özlərinini yormaqdan başqa bir şey deyilməş. Ermənistən özünü yalanla bəsləməkde böyük yanlışa yol verdi. Yanlışları bol olsun...

Fərid Hüseyin